

DN Debatt Repliker: "Hälsovården får inte ta slut när barn börjar skolan"

Publicerad 13:29

REPLIK DN DEBATT.

Hälsoläget för svenska barn är långt ifrån felritt. Vi måste återinföra en modell där barns vårdbehov hanteras av kvalificerade medicinska experter i stället för rektorer, skriver Sophie Ekman Wretling, skolöverläkare emerita och medicine hedersdoktor.

Jonas F Ludvigsson och Hugo Lagercrantz lyfter i [sin artikel](#) på DN Debatt den 24 december fram att "barnens bästa julklapp är att de bor i Sverige". Men tyvärr är detta inte längre en självklarhet när det gäller svenska skolbarns rätt till vård.

Sedan skollagen 2010 trädde i kraft har skolbarnen berövats sin rätt till medicinsk vård under skoltiden. Den tidigare skolhälsovården, som byggde på medicinsk kunskap och evidens, har ersatts av ett system som fokuserar på hälsa – ett ansvar som ensamt vilar på rektorns axlar.

Detta paradigmskifte har lett till att rektorer, utan medicinsk utbildning, förväntas säkerställa att barns vårdbehov överlåtes till rektorer, deras huvudmän och ytterst utbildningsdepartementet den dag barnen börjar i skolan. Skolbarnens hälsa och vårdbehov förflyttas således till endast skolans organisation, som saknar både de resurser och den medicinska kompetens som krävs för att identifiera och hantera barnens behov. Det är en orimlig och farlig förväntning.

Det betyder i klartext att barn överges medicinskt och psykiskt när de börjar i skolan och det preventiva vårduppdraget första linjens vård och första linjens barn- och ungdomspsykiatriska vård inte längre finns i skolan. Vårdkedjan från barnavårdscentralen och mödravårdscentralen får med skolstarten ett abrupt slut.

Förändringen strider dessutom mot barnkonventionens artiklar som slår fast att barn har rätt till hälsovård och skydd oavsett var de befinner sig. Världshälsoorganisationen WHO:s riktlinjer framhåller vikten av kontinuerlig medicinsk vård för barn, från födseln och genom hela skoltiden. Sverige, som annars stoltserar med sitt arbete för barns rättigheter,

bryter här mot internationella rekommendationer och principer.

Effekterna av skollagen 2010 har redan börjat visa sig. Barns hälsa försämras när medicinska behov går oupptäckta eller hanteras för sent. Psykisk ohälsa ökar och elever med kroniska sjukdomar får inte det stöd de behöver. I min bok "Skolhälsovården som försvann och de ödesdigra konsekvenserna av skollagen 2010" beskriver jag hur denna utveckling skapar oåterkalleliga problem för barn och deras familjer.

Det är dags att ställa frågan: Varför övergav vi skolbarnens rätt till medicinsk vård? Det är orimligt att tro att medicinsk kunskap och evidens inte längre behövs bara för att ett barn fyller sex år och börjar skolan. Vi måste återinföra en modell där barnens hälsa och vårdbehov hanteras av kvalificerade medicinska experter och ligger under socialdepartementet och regionerna. Primärvården har heller inte fått uppdraget.

Barnens bästa julklapp borde vara att få rätten till en trygg och tillgänglig hälsovård tillbaka, där det finns skolöverläkare som tillsammans med rektor ansvarar för skolbarns hälsa. Rektorn allena uppfyller inte mandatet. Barnhälsovården får inte ta slut när barnen börjar i skolan.

Låt oss visa världen att Sverige är ett land där vi tar hand om våra barn, inte bara under deras första sex år, utan genom hela deras skoltid – precis som vi gjorde fram till 2010. Sveriges signum i världen har fått en reva med en otydlig skrivning i en skollag som tog bort skolbarns rätt till vård.

DN Debatt.

Debattartikel

Barnläkarna Jonas F Ludvigsson och Hugo Lagercrantz:

["Barnens bästa julklapp är att de bor i Sverige"](#)

Repliker

Sophie Ekman Wretlind, skolöverläkare emerita:

["Hälsovården får inte ta slut när barn börjar skolan"](#)

Text

Sophie Ekman Wretlind, skolöverläkare emerita, medicine hedersdoktor, Karolinska institutet